

247160

การสำรวจเศรษฐกิจงานทางคูริบางกลีป๋ บุค 12 นัค่นัทร

นางสุภาวดีรื้อ ปี่นระพิตัณนั

วิชานัพนนันี้ปี่นส่วนหนึงของการศึคษาควมหลัคสุทรปรีญญาศึคปกรณศาสตรคุดูปัณทิต

สาขาวิชาศึคปกรณศาสตร

คณศึคปกรณศาสตร จุฬาลกรณัมหาวิทยาลัย

ปีคการศึคษา 2553

ฉึนฉึทึฉึของจุฬาลกรณัมหาวิทยาลัย

600252440

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247160

การสร้างสรรค์ผลงานทางดริยางคศิลป์ ชุด 12 นักษัตร

นางสุภาสิรี ปิยะพิพัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 1 8 6 8 1 9 4 3 5

MUSICAL CREATION OF LUNAR YEAR SYMBOLS

Mrs. Suphasiree Piyaphipat

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Fine and Applied Arts Program in Fine and Applied Arts
Faculty of Fine and Applied Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2010
Copyright of Chulalongkorn University

สุภาสิริร์ ปิยะพิพัฒน์: การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักษัตร. (MUSICAL CREATION OF LUNAR YEAR SYMBOLS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ดร.บุษกร บิณฑสันต์, 520 หน้า.

247160

การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ เป็นการประพันธ์ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการประพันธ์บทร้องและทำนองเพลง ชุด 12 นักษัตร เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทย ชุด 12 นักษัตร และถ่ายทอดผลงานในรูปแบบการจัดแสดงดนตรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโหราศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย และสัตว์ประจำ 12 นักษัตร ได้แก่ หนู วัว เสือ กระต่าย พญานาค งู ม้า แพะ ลิง ไก่ สุนัข และหมู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เครื่องดนตรี คอมพิวเตอร์ กล้องบันทึกภาพนิ่ง และกล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว โดยผู้วิจัยรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับตำนาน 12 นักษัตร คำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักษัตร พฤติกรรมของสัตว์ในแต่ละปีนักษัตร และทฤษฎีในการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทย เพื่อประพันธ์บทร้อง และทำนองเพลง

ผลการวิจัยพบว่า การประพันธ์เพลง ชุด 12 นักษัตร เป็นการถ่ายทอดคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักษัตร โดยสื่อความหมายจากบทร้องและทำนองเพลง คือ ปีขวด ปีฉลู ปีชวด ปีเถาะ ปีมะโรง ปีมะเส็ง ปีมะเมีย ปีมะแม ปีวอก ปีระกา ปีจอ และปีภุณ บทเพลงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ 1) ปฐมศาสตร์ ว่าด้วยประวัติที่มาของนักษัตร 2) ทุตยศาสตร์ ว่าด้วยคำทำนายในแต่ละปีนักษัตร 3) ตติยศาสตร์ เป็นการสรุปเรื่องราวทั้งหมดของนักษัตร ซึ่งรูปแบบของการบรรเลงนั้นเป็นการบรรเลงโดยวงดนตรีไทยประยุกต์ จะใช้เครื่องดนตรีไทยบรรเลงเป็นหลัก และนำเครื่องดนตรีนานาชาติเข้ามาผสมตามความเหมาะสม ตลอดจนการใช้เครื่องประกอบจังหวะมาสร้างสีสันเลียนเสียง และอากัปกริยาของสัตว์

การถ่ายทอดคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ผ่านผลงานการบรรเลงดนตรีไทยประยุกต์ ย่อมแสดงให้เห็นว่า ดนตรีเป็นภาษาอีกแขนงหนึ่งที่มนุษย์สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความหมายได้ ซึ่งในการทำวิจัยต่อไป ศิลปะสาขาอื่นๆ สามารถสร้างสรรค์งานในเชิงบูรณาการ เช่น การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลง 12 นักษัตร เป็นต้น

สาขาวิชา ศิลปกรรมศาสตร์.....

ปีการศึกษา 2553.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5186819435: MAJOR FINE AND APPLIED ARTS

KEYWORDS: MUSICAL/ CREATION/ LUNAR YEAR SYMBOLS

SUPHASIREE PIYAPHIPAT: MUSICAL CREATION OF LUNAR YEAR

SYMBOLS. ADVISOR: ASSOC. PROF. BUSAKORN BINSON, Ph.D., 520 pp.

247160

This qualitative research aimed at the knowledge construction of lunar year symbols' lyric and melody composition and transferring into musical performance. The research populations were experts in astrology, Thai musicology, and the twelve lunar year symbols, namely, rat, ox, tiger, rabbit, dragon, snake, horse, goat, monkey, rooster, dog and pig. The research tools were questionnaires, musical instruments, computers, cameras, and video cameras. The data concerning the legend of lunar year symbols, the horoscope of persons born under each lunar year symbols, the characteristics of the twelve animals, and the theories of Thai musical creation were collected for the composition of lyric and melody.

The research concluded that human horoscopes were conveyed through lyrics and melodies, which were divided into 3 parts: primary part described the background of lunar year symbols; secondary part described each symbols' horoscope; and, final part summarized the overall conclusions. The music was performed by an experimental Thai music ensemble, in which Thai musical instruments played a vital role, while the international musical instruments were blended as appropriate, and accompanied by various rhythmic instruments in order to create and imitate animal sounds and movements. The conveyance of human horoscopes through the experimental Thai music ensemble performance reflects the fact that music is another communication tool. Future research should focus on an integrated project, such as the creation of Thai dance posture of lunar year symbols.

Field of Study : Fine and Applied Arts

Student's Signature Suphasiree Piyaphipat.

Academic Year : 2010

Advisor's Signature Assoc. Prof. Busakorn Binson

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักชัตร ได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์หลายท่าน ทั้งในด้านความรู้ คำแนะนำต่างๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอถือโอกาสนี้ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์มา ณ ที่นี้

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่า อีกทั้งความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

รองศาสตราจารย์ ดร.บุษกร บิณฑลันต์ อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่า พร้อมทั้งเสียสละเวลาเพื่อช่วยเหลือในทุกด้านจนกระทั่งผลงานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

รองศาสตราจารย์ ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรประพิตร เป่าสวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่า พร้อมทั้งเสียสละเวลาเพื่อช่วยเหลือในทุกด้าน

อาจารย์สมาน น้อยนิตย์ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่าในการประพันธ์ทำนองเพลง

อาจารย์ทัศนีย์ ขุนทอง อาจารย์ประคอง ชลาณภาพ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านคีตศิลป์ไทย ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่าในการประพันธ์บทร้อง

นายปราโมทย์ ปิตตะพันธ์ หรือหม่อไพศาล ชอยพิบูลเวชม์ โหราจารย์อาวุโส ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่าในข้อมูลด้านโหราศาสตร์ และกรุณาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

คุณพ่อสำราญ คุณแม่วัลย์พรรณ นางสาวธัญญาวริณุส จันทวีรัช และนายสุธี เด็กชายสิริวิษฐ์ ปิยะพิพัฒน์ ที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ นักดนตรี และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่มีได้กล่าวถึงในที่นี้ ซึ่งให้ความช่วยเหลือในทุกด้านจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎี.....	8
2.1.1 แนวคิดทางด้านความเชื่อ.....	8
2.1.2 แนวคิดทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย.....	9
2.1.3 ทฤษฎีดุริยางคศิลป์ไทย.....	11
2.1.4 ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์.....	25
2.1.5 ทฤษฎีสัญวิทยา.....	27
2.1.6 ทฤษฎีทางอารมณ์.....	35
2.1.7 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์.....	35
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
2.2.1 ความเชื่อของคนในสังคมไทย.....	36

	หน้า
2.2.2 ที่มาของโหราศาสตร์.....	38
2.2.3 บทบาทของโหราศาสตร์ในสังคมไทย.....	44
2.2.4 ตำนาน 12 นักษัตร.....	45
2.2.5 ความสัมพันธ์ของชื่อเพลงไทยกับนาม 12 นักษัตร.....	84
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	90
3.1 ประชากร.....	90
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	90
3.3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	91
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
3.5 การสรุปและนำเสนอผลงาน.....	94
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
4.1 บทร้องและทำนองเพลงปฐมศาสตร์.....	98
4.2 บทร้องและทำนองเพลงทุติยศาสตร์.....	108
4.2.1 บทร้องและทำนองเพลงปี่ชวด.....	114
4.2.2 บทร้องและทำนองเพลงปี่ฉลุ.....	123
4.2.3 บทร้องและทำนองเพลงปี่ซาล.....	136
4.2.4 บทร้องและทำนองเพลงปี่เถาะ.....	154
4.2.5 บทร้องและทำนองเพลงปี่มะโรง.....	172
4.2.6 บทร้องและทำนองเพลงปี่มะเส็ง.....	185
4.2.7 บทร้องและทำนองเพลงปี่มะเมีย.....	202
4.2.8 บทร้องและทำนองเพลงปี่มะแม.....	219
4.2.9 บทร้องและทำนองเพลงปี่วอก.....	248
4.2.10 บทร้องและทำนองเพลงปี่ระกา.....	265
4.2.11 บทร้องและทำนองเพลงปี่จ้อ.....	286
4.2.12 บทร้องและทำนองเพลงปี่กวน.....	301
4.3 บทร้องและทำนองเพลงตติยศาสตร์.....	331

	หน้า
บทที่ 5 การวิเคราะห์บทประพันธ์	354
5.1 ปฐมศาสตร์.....	354
5.2 ทุตยศาสตร์.....	366
5.2.1 ปีชวด.....	373
5.2.2 ปีฉลู.....	382
5.2.3 ปีขาล.....	391
5.2.4 ปีเถาะ.....	400
5.2.5 ปีมะโรง.....	410
5.2.6 ปีมะเส็ง.....	418
5.2.7 ปีมะเมีย.....	428
5.2.8 ปีมะแม.....	438
5.2.9 ปีวอก.....	447
5.2.10 ปีระกา.....	456
5.2.11 ปีจอ.....	465
5.2.12 ปีกุน.....	474
5.3 ตุตยศาสตร์.....	480
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	504
สรุปผลการวิจัย.....	504
อภิปรายผลการวิจัย.....	506
ข้อเสนอแนะ.....	509
รายการอ้างอิง.....	510
ภาคผนวก.....	516
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	520

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพ เสียง และวิธีดำเนิน ทำนองของเครื่องดนตรี.....	23
2	ตารางแสดงองค์ประกอบทางดนตรีที่ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก.....	23

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 พระวิษณุกวณเกิษยรสมุทฺร.....	63
2 The teocalli of cholula.....	64
3 เรือจำลองแกะสลักรูปนาค.....	65
4 อนุสาวรีย์ยาหล.....	77
5 คุณทองแดง.....	78
6 สัญลักษณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	81
7 พระพุทธสิหิงค์ วัดไทรมาใต้ ตำบลไทรมา อำเภอมะเมือง จังหวัดนนทบุรี.....	82
8 หลวงปู่ทวด.....	82
9 เหรียญหลวงพ่อกุณ ปริสุทโธ.....	83
10 ตูง 12 นักษัตริ.....	83
11 ปราสาททราย จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	84
12 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปฐมศาสตร์.....	365
13 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปฐมศาสตร์.....	366
14 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงทุติยศาสตร์.....	372
15 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงทุติยศาสตร์.....	373
16 หนู.....	376
17 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่ซวด.....	380
18 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่ซวด.....	381
19 วัว.....	384
20 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่ฉลุ.....	389
21 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่ฉลุ.....	390
22 เสือ.....	393
23 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่ซาล.....	399
24 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่ซาล.....	400
25 กระต่าย.....	403
26 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่เกาะ.....	408

ภาพที่		หน้า
27	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่เถาะ.....	409
28	พญานาค.....	412
29	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มะโรง.....	416
30	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะโรง.....	417
31	งู.....	420
32	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มะเล็ง.....	427
33	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะเล็ง.....	428
34	ม้า.....	431
35	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มะเมีย.....	436
36	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะเมีย.....	437
37	แพะ.....	440
38	การบูชาัญญแพะตามความเชื่อของศาสนาฮินดู.....	441
39	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มะแม.....	445
40	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะแม.....	446
41	ลิง.....	449
42	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่วอก.....	454
43	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่วอก.....	455
44	ไก่.....	458
45	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่ระกา.....	463
46	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่ระกา.....	464
47	คุณทองแดง.....	467
48	อนุสาวรีย์ย่าเหล.....	467
49	สุนัข.....	468
50	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่จ้อ.....	472
51	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่จ้อ.....	473
52	หมู.....	476

ภาพที่		หน้า
53	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่กวน.....	478
54	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่กวน.....	479